

שאל

אביר ויריד

זמני השבת (ת"א):

כניסת השבת: 19:16

יציאת השבת: 20:20

ד' סיון תשע"ב

גיליון מס' 68

שאלות ותשובות על הפרשה

מאת ר' עזרא מרום

עונג שלבת

סדר החניה במדבר

כמעגל בתוך מעגל חנו ישראל במדבר. במרכז היה "מחנה שכניה" ובו המשכן. סביבו חנו הלוויים והיה זה "מחנה לוויה", ומסביבם במרחק אלפיים אמה מן המשכן, חנו בני ישראל.

מחנה ישראל היה מחולק לשבטיו: לצפון, לדרום, למזרח ולמערב.

משה ואהרון ובניו חנו בצד מזרח של מחנה לוויה, ומי זכה להיות סמוך אליהם בצד מזרח?

שבט יהודה - שהיה השבט החשוב ביותר מבין השבטים, הראשון למסעות ולחניה, והראשון לקורבנות ולחניה.

גם שבט יששכר, שכל בניו היו עמלים בתורה, זכה להיות קרוב לגדולי הדור. וכן גם שבט זבולון שיצאו ממנו סופרים מומחים והיה עתיד לעסוק במסחר ולתמוך בלומדי תורה, זכה אף הוא להיות קרוב למשה ואהרון.

עליהם אמרו חז"ל: "אשרי לצדיק ואשרי לשכנו", מי שזוכה לגור לצידו של צדיק לומד ממעשיו הטובים ומחוכמתו.

דוגמה הפוכה ומצערת אנו רואים בצד דרום. בצד זה שכנו בני קהת

1. באיזה שם נוסף נקרא חומש במדבר ומדוע?

תשובה: חומש הפקודים, כי בו מסופר על מיפקדים שבהם ספרו את בני ישראל.

2. מאיזה גיל נפקדו:

א. בני ישראל? ב. שבט לוי?

תשובה: א. מגיל 20 שנה ומעלה. ב. מגיל חודש.

3. עיין ברש"י וענה מדוע בני לוי נפקדו בנפרד?

תשובה: א. בגלל חשיבותם. ב. הקב"ה צפה שימותו במדבר כל מי שנפקד עתה והוא מבן עשרים שנה ומעלה. אך בני לוי לא נכללו בגזירה זו כי לא השתתפו בחטא העגל.

4. באיזה כינויים נקראים נשיאי השבטים?

תשובה: קראי העדה, ראשי אלפי ישראל.

5. מי כונה בפרשתנו "נשיא הנשיאים"?

תשובה: אלעזר בן אהרון.

6. מאיזה גיל התחילו הלוויים לעבוד? ב. באיזה גיל יצאו לפנסיה?

תשובה: א. מגיל 30. ב. בגיל 50.

7. מה היה מספרם הכולל של בני

שבט לוי?

תשובה: 22,000.

8. מהם שמות בני קהת?

תשובה: עמרם (אביו של משה רבנו), יצהר, חברון ועוזיאל.

9. א. באיזה צד חנו משה, אהרון ובניו? ב. אלו שבטים חנו בצד זה? ג. מה לומדים מכך?

תשובה: א. צד מזרח. ב. יהודה יששכר זבולון. ג. טוב לצדיק וטוב לשכנו (שבטים הסמוכים למשה ואהרון נעשו גדולים בתורה).

10. א. באיזה צד חנו בני קרח?

ב. אלו שבטים חנו בצד זה?

ג. מה לומדים מכך?

תשובה: א. צד דרום. ב. ראובן שמעון וגד. ג. אוי לרשע ואוי לשכנו (שבטים אלו אבדו עמו במחלוקתו).

11. מדוע הפועל "פקד" מופיע

שלוש פעמים - אלא הפקודים, ויהיו כל פקודי בני, ויהיו כל הפקודים (כתב סופר- רמב"ן)?

תשובה: רמיזה על 3 סיבות המפקד:

א. המפקד נערך ע"י משה ואהרון כדי שיבקשו רחמים על ישראל. ב. כדי לדעת מי ראוי לצאת למלחמה. ג. להודיע חסדי הקב"ה עד כמה התרבו בני במצרים.

בצפון- שכן שבט דן ואיתו שבט נפתלי ושבט אשר.

בצד מערב- שכנו שלושת השבטים מצאצאי רחל אימנו: שבט בנימין, שבט מנשה ושבט אפרים.

מפרשתנו אנו למדים כמה רבה היא השפעתה של שכנות טובה, וכמה הרסנית יכולה להיות השכנות עם הרשע.

שמהם יצא קורח, שמרד במשה רבינו והצליח להשפיע על אנשים נוספים משכנו - שבט ראובן שימרדו יחד איתו במנהיג הדור.

מה היה סופם של המורדים? נבלעו כולם באדמה עם קורח, או שנשרפו, כפי שנאמר בפרשת קורח.

עליהם אמרו חכמינו: "אוי לרשע ואוי לשכנו"- התרחק משכן רע!

ספר "במדבר"

תם ונשלם ספר "ויקרא"! השבוע אנו פותחים בקריאת ספר "במדבר", הרביעי בין חמשת חומשי התורה. כשמו כן הוא - אוצר בעשר פרשיותיו את תולדות העם בימי שהותו במדבר ובו נסקרות הדרמות הגדולות והטראומות הקשות שעברו עליו בארבעים שנות החופש הראשונות.

עשר פרשיותיו של ספר "במדבר" מתחלקות לשנים: חמש הפרשיות הראשונות עוסקות בהתגבשותו של העם במדבר לחטיבה אחת, על העימותים והמאבקים שנתלוו להתגבשות זו, על מחלוקתו של קורח, על חטא המרגלים מוציאי דיבת הארץ רעה, על סדר המסעות, חלוקת המחנות ועוד, ואילו חמש הפרשיות האחרונות מתארות כבר את הדרך לארץ כנען, את התקופה בטרם כיבוש - אנו קוראים בהם על העימות עם מואב ומדין, על ברכותיו-קללותיו של בלעם, על מלחמות סיחון ועוג ועל ראשית ההתנחלות בעבר הירדן מזרחה. שלושים ושנים פרקים לספר, שלושים ושנים אבני דרך המציינות את מסלול המעבר מהמון עבדים אל עם מגובש ומסודר הנושא זהות ויעוד ברורים.

הספר פותח במפקד בני-ישראל שעורך משה על-מנת לבדוק כמה חיילים עומדים לרשות עם ישראל ולהיערך לאפשרות של מלחמה בכניסה לארץ - ולכן הספר כולו נקרא גם "חומש הפקודים"!

את פרשת "במדבר" קוראים בד"כ בשבת שלפני חג השבועות - דבר זה הוא מתקנת עזרא הסופר משום "תכלה שנה וקללותיה" - כדי להפסיק בין דברי התוכחה לישראל שבפרשת "בחוקותי" לחג השבועות שלפי חז"ל הוא ראש השנה לפירות האילן.

שנזכה בעז"ה שיתקיים בנו במהרה הכתוב בהפטרה: "וקשת וחרב ומלחמה אשבור מן הארץ והשכבתים לבטח"!

רשימתפועה

הביכורים: א. העשירים? ב. העניים?

תשובה: א. סלים של כסף וזהב. ב. סלי נצרים מקש.

9. מי חיבר את מגילת רות?

תשובה: שמואל הנביא.

10. מה הקשר בין מגילת רות לחג השבועות? ציין 3 הקשרים.

תשובה: א. שניהם חלים בתקופת הקציר. ב. התורה היא תורת חסד וגם מגילת רות תוכנה חסד. ג. דוד המלך נולד ונפטר בשבועות, ובמגילת רות מספרים על יחוסו.

11. אילו אישים במגילה

קיבלו את התואר:

א. גיבור-חיל. ב. אשת-חיל?

תשובה: א. בועז. ב. רות.

12. עבור מי היה דוד

א. נכד? ב. ניין?

תשובה: דוד היה נכד של עובד ונין של בועז.

13. על מה נאמר במגילה:

"וזאת התעודה בישראל"?

תשובה: על הפעולה של: "שלף איש נעלו ונתן לרעהו"

14. רות אמרה לנעמי "כי המוות

יפריד ביני ובינך". על מי נאמר בתנ"ך: "בחייהם ובמותם לא נפרדו"?

תשובה: "שאל ויהונתן הנאהבים והנעמיים בחייהם ובמותם לא נפרדו".

15. מדוע מאחרים להתפלל ערבית

בליל שבועות?

תשובה: כדי לקיים את הכתוב על ספירת העומר: "שבע שבתות תמימות תהינה".

16. מדוע נהוג לקשט את בית הכנסת בירק ועשבים בחג השבועות?

תשובה: בשבועות נידונים על פירות האילן, וכן זכר למעמד הר סיני שהיה מעוטר בעשבים.

1. כמה שמות יש לחג השבועות?

תשובה: 7 שמות: חג הקציר, מתן תורה, יום החמישים, שבועות, ביכורים, עצרת ויום הקהל.

2. חג שבועות נקרא גם בשם "עצרת". א. מה משמעות שם זה? ב. על מה נידונים בחג?

תשובה: עצרת = עצור מלעשות מלאכה.

ב. בעצרת נידונים על פירות האילן.

3. מדוע נקרא הלימוד בליל שבועות בשם "תיקון"?

תשובה: הלימוד הוא תיקון לכך שב"י ישנו בלילה שקדם למתן תורה.

4. כיצד קשור המספר 3 לחג השבועות? ציין 5 הקשרים.

תשובה: בגמרא שבת פ"ח נאמר: "ברוך שנתן תורה משולשת (= תורה, נביאים

וכתובים) לעם משולש (כהן, לוי וישראל) בחודש השלישי (סיון) ע"י שלישי לבטן (משה) ביום השלישי (לימי ההגבלה).

5. ציין 5 נוזלים שאליהם נמשלה התורה.

תשובה: רמז בראשי תיבות: "בכל יום יהיו בעיניך כחדשים" = חלב, דבש, שמן, יין, מים.

6. מדוע נוהגים לאכול מאכלי גבינה בשבועות?

תשובה: על שם הר סיני שנקרא "הר גבנונים".

7. דוד המלך נולד ונפטר בשבועות. מי עוד נפטר באותו תאריך שבו שנולד?

תשובה: משה רבנו נולד ונפטר באותו תאריך: ז' אדר.

8. "סלינו על כתפנו הבאנו ביכורים". במה היו מביאים את

